

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 414/2000

Αριθμ. Πρωτοκόλλου: 8121/1999

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίαση 16ης Ιουνίου 2000

Σύνθεση

Προεδρεύων : Ευστράτιος Βυλάνης, Πρόεδρος Ν.Σ.Κ.
Αντιπρόεδροι : Κων. Βολτής, Χρ. Τασκούρας, Αν. Σοφός,
Γ. Πουλάκος.
Νομικοί Σύμβουλοι : Θεμ. Αμπλιανίτης, Σπ. Σκουτέρης, Πασκ.
Κισσαούδης, Δημ. Λάμπης, Η. Παπαδόπουλος,
Γρ. Κρόμπας, Αλ. Τζεφεράκος, Κων.
Μπακάλης, Θ. Ρεντζεπέρης, Νικ. Καταί-
μπας, Ιω. Πράσινος, Νικ. Μαυρίκας, Χρ.
Θωμόπουλος, Χαρ. Παλαιολόγου, Βλ. Α-
σημακόπουλος, Δημ. Παπαγεωργόπουλος, Ιω.
Μάσβουλας, Σπ. Δελλαπόρτας, Σωτ. Παπα-
γεωργακόπουλος, Δημ. Αναστασόπουλος,
Κσ. Μανωλής, Βλ. Βούκαλης, Βασ. Κοντό-
λαιμος, Κων. Καποτάς, Φ. Τάτσης, Θ. Ηλιά-
κης, Δημ. Παπαδόπουλος, Νικ. Αντωνίου,
Παν. Κιούσης, Νικηφ. Κανιούρας, Βασ.
Σουλιώτης, Ιω. Σακελλαρίου, Βασ.
Χασαπογιάννης.
Εισηγητής : Κων/νος Καποτάς.

Αριθμ. Ερωτήματος : 1095361/3951/Β0011/12.10.1999 έγγραφο
Υπουργείου Οικονομικών, Γεν. Δ/νσης
Δημ.Περιουσίας και Εθν. Κληρο/των, Δ/νσης
11ης, Τμ. Α'.

Περίληψη Ερωτήματος: 1) αν το νομικό πρόσωπο "Αγαθοεργά
Καταστήματα Ιωαννίνων" και τα όργανα
διοίκησης αυτού εξακολουθούν νομίμως να
υφίστανται και να λειτουργούν, δυνάμει
των διατάξεων του ν.δ. της 30-4-1926, 2)
αν ο κανονισμός που εγκρίθηκε με το ν.δ.
της 1-7-1926 εξακολουθεί να ισχύει ή η
κατάργηση των άρθρων 113-124 του Α.Ν.
2039/1939 με το άρθρο 47 του Ν.
1473/1984 συνεπέφερε την κατάργηση του
ως άνω Κανονισμού και την υπαγωγή των
σχετικών κληροδοτημάτων στις διατάξεις
του ΑΝ 2029/39.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
εγνωμοδότησεν ομοφώνως ως εξής:

Ι. Α. Στο Ν. 2508/1920 "Περί εξακριβώσεως και
διαχειρίσεως των περιουσιών και πόρων των εν ταις Νέαις Χώραις
από Τουρκοκρατίας Χριστιανικών Κοινοτήτων" ορίζονται τα εξής:

Άρθρον 1

"1. Από 1 Απριλίου 1921 πάσαι αι από Τουρκοκρατίας εν ταις
Νέαις Χώραις, πλην της Κρήτης και Σάμου, υφιστάμεναι Ορθόδοξοι
Χριστιανικαί Κοινότητες, καταργούνται αυτοδικαίως και αι
διοικούσαι αυτάς αντιπροσωπείαι, εφορίαι ή άλλαι επιτροπείαι
θεωρούνται αυτοδικαίως διαλελυμέναι.

2. Συντελουμένης της κατά τον παρόντα νόμον εξακριβώσεως της περιουσίας προ της ανωτέρω προθεσμίας ή κατάργησις δύναται να διαταχθή δια Β.Διατάγματος και πρό της προθεσμίας ταύτης.

Άρθρον 2

1. Εις πάσαν πόλιν ή χωρίον, κατοικουμένην υπό μικτού πληθυσμού χριστιανών μετά μουσουλμάνων ή ισραηλιτών δύναται να συστηθή "Ανωτέρα ενοριακή Αντιπροσωπεία" έχουσα υπό την δικαιοδοσίαν αυτής όλους τους εν τη τέρω περιφέρεια της κατανοουμένης ορθοδόξου κοινότητος κειμένους Ιερούς Ναούς, νεκροταφεία και εξωκκλήσια και πάντα τα απ'αυτής τέρω ήρτημένα κοινωφελή φιλανθρωπικά ή άλλα ευαγή καθιδρύματα. 2... "

Άρθρον 3

1. Αι περιουσίαι, ών την διαχείρισιν είχαν αι κατά το άρθρον 1 καταργούμεναι κοινότητες ή επί τιωδήποτε ονόματι Λόγkαί επιτροπαί, ως και τα εις την δικαιοδοσίαν αυτών υπαγόμενα επί μέρους υδούματα και νομικά πρόσωπα διακρίνονται εις τας εξής κατηγορίας, αναλόγως του σκοπού, ών τέρω εξυπηρετούν, ήτοι:....".

Β. Στο από 30.4.1926 Ν.Δ/γμα "Περί διαχειρίσεως των περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας τέρω Χριστιανικών Κοινοτήτων της περιφέρειας του νομού Ιωαννίνων κ.λ.π.", που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α 153/1926, ορίζεται:

"Άρθρον μόνον : 1. Αι διατάξεις του νόμου 2508 του έτους 1920 "περί εξακριβώσεως και διαχειρίσεως των περιουσιών και πόρων των εν ταις Ν. Χώραις Χριστιανικών Κοινοτήτων", ως και αι διατάξεις του από Φεβρουαρίου 1926 Νομοθετικού Διατάγματος "περί τροποποιήσεως του νόμου 2508" δεν εφαρμόζονται εις την περιφέρειαν του νομού Ιωαννίνων.

2. Η διαχείρισις των περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας τέως Χριστιανικών Κοινοτήτων της περιφέρειας του νομού Ιωαννίνων ενεργείται εφεξής επί τη βάσει κανονισμού συνταχθησομένου εντός 20 ημερών από της δημοσιεύσεως υπό της υφισταμένης Εφοροεπιτροπείας, δι'ού κανονισθήσονται και τα της εκλογής της νέας υπό την προεδρίαν του Σ. Μητροπολίτου Ιωαννίνων Εφοροεπιτροπείας, εγκριθησομένου δε δια Διατάγματος του Υπουργού των Εκκλησιαστικών εκδοθησομένου εντός μηνός από της υποβολής. Μέχρι της εγκρίσεως του κατά τα ανωτέρω κανονισμού, ή τοιαύτη διαχείρισις των περιουσιών κ.λ.π. ενεργείται υπό της υφισταμένης Εφοροεπιτροπείας, θεωρουμένης ως ουδέποτε καταργηθείσης.

3. Η διαχείρισις των εκ κληρονομιών, κληροδοσιών ή δωρεών υπέρ εκτελέσεως κοινωφελών σκοπών εν τη περιφέρεια του νομού Ιωαννίνων περιουσιών, εφόσον δεν ενεργείται υπό της υφισταμένης Εφοροεπιτροπείας Ιωαννίνων, αλλ' έχει ανατεθεί υπό των διαθετών ή δι'ειδικών Διαταγμάτων εις ωρισμένους δι'εκάστην περιουσίαν εκτελεστάς ή διαχειριστικούς επιτρόπους, θέλει εξακολουθήσασκουμένη υπ' αυτών.

4. Αι διατάξεις του νόμου 402 ως προς τας σχολικάς ειδικώς περιουσίας εξακολουθοῦσιν ισχύουσαι, εξαιρέσει των της πόλεως Ιωαννίνων, διαχειριζομένων, ως άνω, υπό της Εφοροεπιτροπείας Ιωαννίνων και διατιθεμένων μόνο δι'εκπαιδευτικάς ανάγκας.

Το παρόν υποβληθήσεται προς κύρωσιν εις την μέλλουσαν να συνέλθη Βουλήν.

Εν Αθήναις τη 30 Απριλίου 1926.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΒΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ"

Γ. Στο από 18-2-1927 Ψήφισμα "Περί περαιτέρω ισχύος συντακτικών πράξεων και νομοθετικών διαταγμάτων εκδοθέντων απρακτοῦσης της Βουλής" (ΦΕΚ Α30) ορίζεται:

M

" Συνεδρίασις ΑΓ' της 15 Φεβρουαρίου 1927

Η εν Αθήναις Βουλή των Ελλήνων

Ψ Η Φ Ι Ζ Ε Ι

Άρθρον μόνον.

Εντός έτους από της ισχύος του παρόντος και εφόσον παραμένει εις την αρχήν η παρούσα οικουμενική Κυβέρνησις συντακτικά αποφάσεις, πράξεις ή διατάγματα και νομοθετικά διατάγματα εκδοθέντα από της 26 Ιουνίου 1925 μέχρι 4 Δεκεμβρίου 1926, εκτός των εκδοθέντων κατόπιν συμφώνου γνωμοδοτήσεως της τριακονταμελούς επί του Συντάγματος Επιτροπής του ψηφίσματος της 30 Ιουνίου 1925, δύνανται δια διαταγμάτων εκδιδομένων τη προτάσει του αρμοδίου Υπουργού και μετ'απόφασιν του Υπουργικού Συμβουλίου να ακυρούνται ή καταργούνται, προσέτι δε και να κυρούνται ή να τροποποιούνται, αλλά μόνον κατόπιν συμφώνου γνωμοδοτήσεως των αρμοδίων κοινοβουλευτικών Επιτροπών και εφόσον εκ των τροποποιήσεων δεν προκύπτει επιβάρυνσις του Δημοσίου ή του κοινού.

Δια των αυτών Διαταγμάτων δύνανται να επανέρκωνται εν ισχύι καταργηθείσαι δια των άνω πράξεων και διαταγμάτων διατάξεις.

Επίσης επικυρούνται, τροποποιούνται, ακυρούνται ή καταργούνται συμβάσεις ή εργολαβιαί συναφθείσαι κατά την ανωτέρω περίοδον κατά παράβασιν των προϋφισταμένων νόμων ή διαταγμάτων, μετ'απόφασιν του Υπουργικού Συμβουλίου ως ανωτέρω και κατόπιν συμφώνου γνωμοδοτήσεως των αρμοδίων κοινοβουλευτικών Επιτροπών.

Μετά πάροδον έτους καταργούνται αυτοδικαίως όσα εκ των ανωτέρω διαταγμάτων, πράξεων ή εργολαβιών, δεν κυρωθούν ως ανωτέρω, εκτός των εκδοθέντων κατόπιν συμφώνου γνωμοδοτήσεως Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

Εν περιπτώσει ακυρώσεως, κατά τα ανωτέρω, δικαίωμα οιασδήποτε αποζημιώσεως δεν υφίσταται. Διά δε τας λοιπάς περιπτώσεις το δικαίωμα αποζημιώσεως των τυχόν ζημιουμένων περιορίζεται εις τας θετικές μόνον ζημίας.

Το παρόν ψήφισμα ισχύει από της εν τη Εφημερίδι της Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως του.

Εν Αθήναις τη 18 Φεβρουαρίου 1927

Ο Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ"

Περαιτέρω, στην από 1/9/1927 απόφαση "Περί των Νομοθετικών Διαταγμάτων της Δικτατορικής περιόδου και εκδόσεως Νομοθετικών Διαταγμάτων επί ζητημάτων επειγουσής φύσεως" (ΦΕΚ Α 216) ορίζεται:

"Συνεδρίασις Γ' της 27 Αυγούστου 1927

Η εν Αθήναις Βουλή των Ελλήνων

Εξουσιοδοτείται η Κυβέρνησις όπως:

α) Δια Νομ. Διαταγμάτων εκδιδομένων κατόπιν συμφώνου γνωμοδοτήσεως ειδικών επιτροπών, συμφώνως προς το άρθρον 77 του Συντάγματος, κυρώση, ακυρώση, καταργήση ή και υπό τον όρον μη επιβαρύνσεως του Δημοσίου ή του Κοινού, τροποποίηση συντακτικάς αποφάσεις, πράξεις ή Διατάγματα και Νομοθετικά Διατάγματα εκδοθέντα από της 26 Ιουνίου 1925 μέχρι της 4 Δεκεμβρίου 1926, εκτός των εκδοθέντων κατόπιν συμφώνου γνωμοδοτήσεως της 30μελούς επί του Συντάγματος επιτροπής της 30 Ιουνίου 1925, πάσης τυχόν επανεκθεσομένης μεταβολής εις θεσπισμένα βάρη κοινωνικής ασφαλίσεως μη θεωρουμένης ως επιβαρύνσεως, εκ των περιών η παρούσα παράγραφος. Διά των αυτών Νομ. Διαταγμάτων δύνανται να επανέρχονται εν ισχύϊ καταργηθείσαι δια των άνω πράξεων και Διαταγμάτων διατάξεις.

β) αι ανώτερω πράξεις και Διατάγματα δύνανται να ακυρωθούν ή καταργηθούν δια Διαταγμάτων προκαλουμένων υπό του αρμοδίου Υπουργού κατόπιν συμφώνου γνωμοδοτήσεως του Υπουργικού Συμβουλίου. γ).... "

Εξάλλου, στο από 11-11-1927 Νομοθετικό Διάταγμα "Περί κυρώσεως του από 30 Απριλίου 1926 Ν.Δ. "περί διαχειρίσεως των περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας τέως Χριστιανικών Κοινοτήτων της περιφέρειας του νομού Ιωαννίνων και Ηπείρου" (ΦΕΚ Α 248) ορίζεται:

"Έχοντας υπ'όψει την από 27 Αυγούστου 1927 απόφασιν της Βουλής "περί Νομοθετικών Διαταγμάτων της Δικτατορικής περιόδου" και την από 21 Οκτωβρίου σύμφωνον γνωμοδότησιν της επί της Παιδείας και των Θρησκευμάτων Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, προτάσει του Υπουργικού Συμβουλίου, κυρούμεν το από 30 Απριλίου 1926 Νομοθετικόν Διάταγμα "περί διαχειρίσεως των περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας τέως Χριστιανικών Κοινοτήτων της περιφέρειας του νομού Ιωαννίνων και της Ηπείρου εν γένει όλων ούτως

"Άρθρον μόνον.

1. Αι διατάξεις του νόμου 2508 του έτους 1920 περί εξακριβώσεως κ.λ.π. των εν ταίς Ν.Χώρας Χριστιανικών Κοινοτήτων, ως και αι διατάξεις του από 25 Φεβρουαρίου 1926 Νομ.Διατάγματος και περί τροποποιήσεως του νόμου 2508 δεν εφαρμόζονται εν Ηπείρω.

2. Η διαχείριση των περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας τέως Χριστιανικών κοινοτήτων της περιφέρειας Ηπείρου ενεργείται σφαιρής επί τη βάσει κανονισμών συνταχθησομένων εντός είκοσι μιν ημερών δια την πόλιν των Ιωαννίνων, μέχρι δε τέλους του έτους 1928 δια την υπόλοιπον Ηπειρον. Οι τελευταίοι ούτοι Κανονισμοί συνταχθήσονται υπό Επιτροπών ορισθησομένων δια διαταγής του επί της Παιδείας Υπουργού εντός τριών μηνών από της δημοσιεύσεως του παρόντος. Των επιτροπών τούτων πρόεδρος έσται ο Μητροπολίτης

Ιωαννίνων, Αντιπρόεδρος δε δια τας λοιπάς Εκκλησιαστικάς περιφέρειας ο οικείος Μητροπολίτης. Όσον αφορά την πόλιν Ιωαννίνων εξακολουθεί υφιστάμενος εν ισχύι ο ήδη συνταχθείς κατ'εξουσιοδότησιν του παρόντος Διατάγματος Κανονισμός δι'ού εκανονίσθησαν και τα της εκλογής της νυν υφισταμένης υπό την προεδρίαν του Μητροπολίτου Ιωαννίνων Εφοροεπιτροπείας.

3. Μέχρι της εγκρίσεως των κατά τ'ανωτέρω Κανονισμών η τοιαύτη διαχείρισις των περιουσιών των τε ανηκουσών εις τας Χριστιανικάς κοινότητας ως και των ανηκουσών εις κληρονομίας, κληροδοσίας, δωρεάς κλπ, ενεργείται προκειμένου μεν περί της πόλεως Ιωαννίνων υπό της υφισταμένης προ του παρόντος Διατάγματος Εφοροεπιτροπείας, θεωρουμένης ως μηδέποτε καταργηθείσης, προκειμένου δε περί της υπολοιπού Ηπείρου η διαχείρισις αύτη ενεργείται προσωρινώς απ'ευθείας υπό του Υπουργού της Παιδείας πλην αν άλλως ορίζεται εν ταίς συστατικαίς πράξεσιν. Όπου όμως η σύνθεσις των τοιαύτων Επιτροπών καθίσταται ανέφικτος, βεβαιούται δε τούτο δια πράξεως του Υπουργού της Παιδείας, τότε και εις τας περιπτώσεις τούτας την διαχείρισιν έχει ο Υπουργός της Παιδείας. 4....".

Δ. Περαιτέρω, στον Α.Ν. 2039/1939 "Περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και κωδικοποιήσεως των Νόμων περί εκκαθαρίσεως και διοικήσεως των εις το Κράτος και υπέρ κοινωφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών" και εις το Κεφάλαιον Β', υπό τον τίτλο "Διαχείρισις Περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας υφισταμένων Χριστιανικών Κοινοτήτων του Νομού Ιωαννίνων", ορίζονται τα εξής:

" ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Άρθρον 113.

Διάλυσις Χριστιανικών Κοινοτήτων

1. Πάσαι αι επί Τουρκοκρατίας υφιστάμεναι Χριστιανικαί Κοινότητες και αι διοικούσαι αυτάς αντιπροσωπείαι, Έφορβείαι ή άλλαι επιτροπείαι, του Νομού Ιωαννίνων, θεωρούνται διαλελυμέναι αι δε περιουσίαι αυτών, είτε επ'ονόματι Χριστιανικής Κοινότητος ή νομικού προσώπου εξ αυτής εξηρημένου, είτε επ'ονόματι φυσικών προσώπων εύρηνται, διέπονται υπό των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, πλην της πόλεως Ιωαννίνων δι'ήν ισχύει ο ήδη υφιστάμενος κανονισμός.

2.- Ο δια την πόλιν Ιωαννίνων ισχύων κανονισμός δύναται δια Β.Δ. εκδιδομένου μετά γνωμοδότησιν του Ε.Σ.Κ.Ι. να τροποποιηθή επεκτεινομένων και εις την περιφέρειαν της πόλεως Ιωαννίνων των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου ή και των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Άρθρον 114.

Περιουσίαι διαλυομένων Χριστιανικών Κοινοτήτων

1.- Κληρονομίαι, κληροδοσίαι και δωρεαί ή παντός είδους εισφοραί υπέρ των ως άνω χριστιανικών κοινοτήτων ταχθείσαι, είτε προς εκπλήρωσιν των γενικών σκοπών της κοινότητος είτε προς εκτέλεσιν ειδικού σκοπού, εφόσον ορίζεται ίδιος τρόπος διοικήσεως εν τη συστατική πράξει ή τω τυχόν υπάρχοντι ειδικώ οργανισμώ, συνιστώσιν ίδρυμα και διοικούνται κατά τα εν τη συστατική πράξει ή τω ειδικώ οργανισμώ οριζόμενα.

2.- Εν αδυναμία διοικήσεως των εν παρ. 1 του παρόντος άρθρου περιουσιών κατά τας διατάξεις της συστατικής πράξεως ή του τυχόν υπάρχοντος ειδικού οργανισμού, προσερχομένης εξ οιασδήποτε αιτίας η διοίκησις και διαχειρίσις των περιουσιών τούτων ανατίθεται εις πρόσωπα οριζόμενα δια πράξεως του Υπουργού των Οικονομικών εκδιδομένης προτάσει του Ε.Σ.Κ.Ι. και μετά γνωμοδότησιν του Σ.Ε.ΚΛ.

3.- Κατά τον αυτόν τρόπον πληρούνται τυχόν υπάρχοντα κενά.

4.- Αι περί ανικανότητας διατάξεις του άρθρου 65 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και επί των διοικητών και διαχειριστών των εν παρ. 1 του παρόντος άρθρου περιουσιών, η αντικατάστασις δε αυτών ενεργείται κατά τα εν εδαφίω β' της παραγράφου 3 του άρθρου 99 του παρόντος νόμου οριζόμενα, απαιτούμενης αντί προτάσεως του ιδρύματος τοιαύτης του Ε.Σ.Κ.Ι.

Άρθρον 115.

1.- Περιουσιαί χριστιανικών κοινοτήτων προσερχόμεναι εκ χαριστικής πράξεως ή εξ οιασδήποτε αιτίας, εφ'όσον δεν καθωρίσθη ίδιος τρόπος διοικήσεως, περιέρχονται υπό την διοίκησιν των δια του άρθρου 116 του παρόντος νόμου συνιστωμένων ιδρυμάτων.

2.- Περιουσιακά στοιχεία προωρισμένα δια την συντήρησιν λειτουργούντων κατά την δημοσίευσιν του παρόντος και περί ών το άρθρον τούτο ιδρυμάτων, εξακολουθούνσι διατιθέμενα δια την λειτουργίαν και οικονομικήν ενίσχυσιν αυτών.

3.- Η νομιμοποίησις των διοικουσών τα ιδρύματα τούτα επιτροπών γίνεται δια βεβαιώσεων της Γενικής Διοικήσεως Ηπείρου, ατελώς εκδιδομένων μετά σύμφωνον γνωμοδότησιν του Ε.Σ.Κ.Ι., οι δε τρίτοι συναλλασσόμενοι προς τας βάσει των τοιούτων βεβαιώσεων νομιμοποιούμενας επιτροπάς απαλλάσσονται πάσης ευθύνης εκ της τυχόν μη κανονικής συγκροτήσεώς των.

Άρθρον 116.

Σύστασις Έφοροεπιτροπειών.

1.- Εις έκαστον Δήμον ή Κοινότητα, ένθα υπάρχει περιουσία εκ των εν άρθρω 115 του παρόντος αναφερομένων, συνιστάται ίδρυμα υπό τον τίτλον "Έφοροεπιτροπεία Εθνικών Κληροδοτημάτων", διοικούμενον υπό επιτροπής, αποτελουμένης α') εξ ενός αντιπροσώπου υποδεικνυομένου υπό του Κοινοτικού Συμβουλίου, β') εξ ενός αντιπροσώπου, υποδεικνυομένου υπό των οικείων ενοριακών Επιτροπών, γ) εκ δύο αντιπροσώπων, υποδεικνυομένων υπό των

οικείων Σχολικών Επιτροπών, ως μελών επί θητεία, ήτις συμπίπτει με την θητείαν των υπ'αυτών αντιπροσωπευομένων σωμάτων και δ) εκ του Διευθυντού του Δημοτικού Σχολείου, εκτελούντος κρή Γραμματέως και μετέχοντος των συνεδριάσεων άνευ ψήφου. Ένθα λειτουργούσι πλείονα του ενός Σχολεία μετέχει ο κατά βαθμόν ανώτερος εκ των Διευθυντών τούτων και μεταξύ ισοβάθμων ο αρχαιότερος.

2.- Ο διορισμός των μελών γίνεται δια πράξεως του Γενικού Διοικητού, μετά γνωμοδότησιν του ως άνω Εποπτικού Συμβουλίου εκ προσώπων υποδεικνυομένων εκ των μελών αυτών υπό του Κοινοτικού Συμβουλίου, των Ενοριακών Επιτροπών και της Σχολικής Επιτροπής.

3.- Αι κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου Εφοροεπιτροπείαι εκλέγουσι πρόεδρον, αντιπρόεδρον και ταμίαν. Κατ'εξαιρέσιν προκειμένου περί των εν τη έδρα Επισκοπών ιδρυμάτων ο αρμόδιος Μητροπολίτης είναι Πρόεδρος αυτών, δικαιούται δε να παρίσταται και εις τας συνεδριάσεις των εκτός της έδρας του Εφοροεπιτροπειών, των υπογομένων εις την δικαιοδοσίαν αυτού.

4.- Αι Εφοροεπιτροπείαι λαμβάνουσι αποφάσεις εγκύρους παρισταμένων τριών εκ των εκόντων δικαίωμα ψήφου μελών και δι'απολύτου πλειοψηφίας των παρόντων. Εν περιπτώσει μη επιτεύξεως απαρτίας ή μη συγκεντρώσεως πλειοψηφίας προς λήψιν εγκύρου αποφάσεως κατά τρεις συνεχείς συνεδριάσεις εντός ενός μηνός, λαμβάνεται απόφασις υπό του Ε.Σ.Κ.Ι., εγκρινομένη δια πράξεως του Υπουργού των Οικονομικών μετά γνωμοδότησιν του Σ.Ε.ΚΛ".

Άρθρον 117

.....".

Εξ'άλλου, στο άρθρο 155 του αυτού ως άνω νόμου 2039/1939 ορίζεται : "1..... 2.Καταργούνται ο Αναγκ.Νόμος της 17 Απριλίου 1935 "περί του τρόπου της διαχείρισεως των περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας υφισταμένων Χριστιανικών Κοινοτήτων του Νομού Ιωαννίνων 3... 4....

5. Επίσης διατηρούνται εν ισχύ οι διατάξεις του νόμου 2508 της 21/28 Σεπτεμβρίου 1920 "περί εξακριβώσεως και διαχειρίσεως των περιουσιών και πόρων των εν ταις Ν.Χώραις από Τουρκοκρατίας Χριστιανικών Κοινοτήτων, ως ετροποποιήθηκαν και συνεπληρώθησαν αύται διά του Νόμου 4446 της 6/19 Σεπτεμβρίου 1929 "περί κυρώσεως του Ν.Δ. της 25 Φεβρουαρίου 1926 περί τροποποιήσεως του Νόμου 2508 κ.λ.π." και του Αναγκαστικού Νόμου 951 της 12/19 Νοεμβρίου 1937 "περί τροποποιήσεως των Νόμων 2508/1920, 4446, 2442 κ.λ.π." Διά Β.Δ. εκδιδόμενου προτάσει των Υπουργών των Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας δύνανται να επεκτείνωνται οι διατηρούμενοι εν ισχύ ως άνω διατάξεις και εις τας μη υπαχθείσας εις αυτάς περιφερείας της Κρήτης, Σάμου και Ηπείρου πλην του Νομού Ιωαννίνων με την σημερινήν χωρικήν έκτασιν του έ... 7...".

Ε. Τέλος, στον Ν.1473/1984 "Μεταρρυθμίσεις στην άμνηση και έμνηση φορολογία και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ Α 127) ορίζονται τα εξής:

"Άρθρο 37. "Παλαιά κληροδοτήματα Νομού Ιωαννίνων. 1. Κληρονομίες ή κληροδοσίες ή δωρεές στους Δήμους ή στις Κοινότητες του Νομού Ιωαννίνων, που έχουν ταχθεί για την εκπλήρωση γενικών σκοπών των Δήμων ή των Κοινοτήτων αυτών ή για εκτέλεση ειδικού σκοπού, εφόσον ορίζεται ειδικός τρόπος διοικήσεως στη συστατική πράξη ή στον οργανισμό, συνιστούν ιδρύματα και διοικούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις συστατικές πράξεις ή τους οργανισμούς τους. Στις περιπτώσεις αυτές ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 65 και 99 του ΑΝ 2039/1939 (ΦΕΚ Α 455).

2. Σε περίπτωση που δεν έχει ορισθεί ειδικός τρόπος διοίκησης στη συστατική πράξη ή στον οργανισμό καθώς και σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η διοίκηση της κοινωφελούς περιουσίας, όπως ορίζεται στη συστατική πράξη ή στον οργανισμό, τότε η περιουσία αυτή περιέρχεται στον δήμο ή στην κοινότητα για την οποία αφέθηκε ως κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης για την εκτέλεση των σκοπών που έταξε ο διαθέτης ή ο δωρητής και διέπεται από τις διατάξεις του ΑΝ 2039/1939.

Άρθρο 47: "Διατάξεις που καταργούνται: "Από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του παρόντος καταργούνται:α) οι διατάξεις των άρθρων 113 έως και 124 του Α.Ν. 2039/1939 ιγ) Κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος ή ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα που ρυθμίζονται απ'αυτές".

ΣΤ. Περαιτέρω, στο από 1.7.1926 Διάταγμα "Περί Κανονισμού Διαχείρισης περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας τέως Χριστιανικών Κοινοτήτων της πόλεως Ιωαννίνων", που εκδόθηκε σε εκτέλεση του προπαρατεθέντος από 30.4.1926 Ν.Δ/τος και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α 218/1926, ορίζονται :

"Ιδρύσεις - Σκοπός

Άρθρον 1: Η διοίκηση και διαχείριση των περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας τέως Χριστιανικών Κοινοτήτων Ιωαννίνων, ενεργείται και εφεξής υπό της εφοροεπιτροπείας της πόλεως Ιωαννίνων, εκπροσωπούσης το νομικόν πρόσωπον των "Ελεών ή Αγαθοεργών Καταστημάτων Ιωαννίνων", εκούσης δ'υπό την δικαιοδοσίαν αυτής όλους τους Ιερούς Ναούς, Νεκροταφεία, Εξωκλήσια και πάντα τα κοινωφελή, ευαγή φιλανθρωπικά και άλλα καθιδρύματα, όστινα υπήγοντο μέχρι τούδε υπό την τέως Εφοροεπιτροπείαν των Ελεών ή Αγαθοεργών Καταστημάτων της πόλεως Ιωαννίνων.

Άρθρον 2: Εις την δικαιοδοσίαν της Εφοροεπιτροπείας (ανήκει):

α) Η διαχείρισις της περιουσίας της προερχομένης εκ κληρονομιών, κληροδοσιών, δωρεών ή οποιαδήποτε άλλως κτηθείσης και ανηκούσης εις την τέως Ορθόδοξον Κοινότητα Ιωαννίνων (Ελέη Ιωαννίνων), και καθ'όν τρόπον αύτη διεννοείται ανέκαθεν.

β) Η διοικήσις των Αγαθοεργών Καταστημάτων και λοιπών Ιδρυμάτων και των υπό την δικαιοδοσίαν αυτών υπαγομένων εξαρτημάτων.

γ) Η διαχειρίσις των εκπαιδευτικών πόρων των εκ κληροδοτημάτων ή οποιαδήποτε άλλως προερχομένων συμφώνως τω εδ. 4 του από 30 Απριλίου ε.ε Ν.Διατάγματος.

δ) Η διοικήσις των εν τη περιουσία της τέως Ορθοδόξου Κοινότητος Ιωαννίνων Ιερών Ναών, Νεκροταφείων, Εξωκκλησιών και πάντων των Παραρτημάτων αυτών" Άρθρον 3: Η Εφοροεπιτροπεία διατελεί υπό τον έλεγχον και την εποπτείαν του Υπουργείου των Θρησκευμάτων και Παιδείας.

Άρθρον 4.".

II.- Από τη συνδυασμένη ερμηνεία και αλληλουκία των προαναφερθέντων διατάξεων προκύπτουν, τα εξής:

A.- Με το Ν.2508/1920 καταργήθηκαν από 1-4-1921 όλες οι υφιστάμενες στις Νέες Χώρες από της τουρκοκρατίας Ορθόδοξες Χριστιανικές Κοινότητες και διαλύθηκαν όλες οι αντιπροσωπείες, εφορίες ή άλλες επιτροπείες που τις διοικούσαν. Στη θέση τους, επιτράπηκε σε κάθε πόλη ή χωριό, που κατοικείται από μικτό πληθυσμό, η σύστασις "Ανωτέρας ενοριακής Αντιπροσωπείας", η οποία είχε στη δικαιοδοσία της όλους τους κειμένους στην περιφέρεια της καταργούμενης ορθοδόξου κοινότητος Ιεροός Ναούς, νεκροταφεία, εξωκκλήσια και κοινωφελή, φιλανθρωπικά ή άλλα ευαγή ιδρύματα. Οι περιουσίες δε, των οποίων την διαχείριση είχαν οι καταργούμενες κοινότητες διακρινόμενες στις κατηγορίες του άρθρου 3 (σχολικές,

ενοριακές, εκκλησιαστικές, ευαγών ιδρυμάτων, κοινοτικές) διατίθενται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 4 και 5 του νόμου αυτού.

Β.- Με το από 30-4-1926 Ν.Δ/γμα (ΦΕΚ Α 153), ρητά ορίσθηκε ότι οι διατάξεις του Ν. 2508/1920 δεν εφαρμόζονται στην περιφέρεια του νομού Ιωαννίνων, όπου η διαχείριση των περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας τέως Χριστιανικών Κοινοτήτων ενεργείται εφεξής με βάση σχετικό Κανονισμό, που θα συντάξει η υφιστάμενη Εφοροεπιτροπή και θα εγκριθεί με Διάταγμα από τον Υπουργό Εκκλησιαστικών.

Το παραπάνω Ν.Διάταγμα κυρώθηκε (και τροποποιήθηκε) με το από 11/11/1927 Ν.Διάταγμα (ΦΕΚ Α 248), που εκδόθηκε σύμφωνα με το από 18/2/1927 Ψήφισμα της Βουλής (ΦΕΚ Α30) και την από 27-8-1927 απόφαση της Βουλής (ΦΕΚ Α 216), και συνεπώς, ουδεμία αμφιβολία καταλείπεται περί της ανέκαθεν ισχύος αυτού.

(Σημειώνεται, εν προκειμένω, ότι με παλαιότερη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας - βλ. Α.Ι. Σβώλου - Γ.Κ.Βλάχου: Το Σύνταγμα της Ελλάδος, Μέρος Ι, Τόμος Α', εκδ. 1954, σελ. 20 επ., Παρίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, 1929-1959 εκδ. 1961, σελ. 39 επ., Μιχ.Στασινόπουλου: Δίκαιον των Διοικητικών Πράξεων εκδ. 1951, σελ. 5 επ. - είχε κριθεί ότι όσον αφορά τους αναγκαστικούς νόμους ή νομοθετικά διατάγματα δικτατορικής περιόδου, η υποχρέωση υποβολής των εις την Βουλή προς κύρωση ατόνησε, και περαιτέρω ισχυροποιήθηκαν εμμέσως, παρά την έλλειψη κυρώσεως, δια μεταγενεστέρων νόμων, οι οποίοι αναφέρονται σ'αυτούς, δια μέσου των οποίων έπαυσαν να έχουν ανάγκη κυρώσεως ή δια της σταθεράς εφαρμογής των "έκτοτε υπό πάντα τα ισχύσαντα πολιτειακά καθεστώτα κλπ" (πρβλ. ΣτΕ 313/1947, 1032-1035/1950, 1212-1246/1950, 1392/1949, 852/1949 και

2236/1951). Συνεπώς και με την νομολογία αυτή, το από 30-4-1926 Ν.Δ/γμα θα ήταν ισχυρό και άνευ κυρώσεως από τη Βουλή, αφού σε τούτο ρητά αναφέρεται ο μεταγενέστερος Α.Ν. 2039/1939, άρθρο 113, και εφαρμόσθηκε συνεχώς, από της εκδόσεώς του, υπό άπαντα τα ισχύσαντα πολιτειακά καθεστώτα, (βλέπετε και ΣτΕ 762/1959, η οποία ερμηνεύει το επίμαχο Ν.Δ/γμα).

Γ.- Σε εκτέλεση του παραπάνω Ν.Δ/τος, εκδόθηκε το από 1/7/1926 Δ/γμα "Περί Κανονισμού διαχειρίσεως περιουσιών των επί τουρκοκρατίας τέως Χριστιανικών κοινοτήτων της πόλεως Ιωαννίνων", που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α 218/1926, στο οποίο ορίσθηκε ότι η διοίκηση και διαχείριση των περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας τέως Χριστιανικών Κοινοτήτων Ιωαννίνων ενεργείται από την Εφοροεπιτροπή της πόλεως Ιωαννίνων, η οποία εκπροσωπεί το νομικό πρόσωπό των "Ελεών ή Αγαθοεργών Καταστημάτων Ιωαννίνων", και η οποία έχει στη δικαιοδοσία της όλους τους Ιερούς Ναούς, Νεκροταφεία, Εξωκλήσια και πάντα τα κοινωφελή, ευαγή φιλανθρωπικά και άλλα καθιδρύματα, που υπάγονταν μέχρι τότε στην τέως Εφοροεπιτροπή των Ελεών ή Αγαθοεργών Καταστημάτων της πόλεως Ιωαννίνων.

Πρέπει να σημειωθεί ενταύθα ότι, ως προς τη συνταγματικότητα του από 30.4.1926 Ν.Δ/τος, δεν γεννάται αμφιβολία, διότι τούτο ιφ'ενός μεν εκδόθηκε υπό την ισχύ του Συντάγματος έτους 1911 (το Σύνταγμα του 1927 άρχισε να ισχύει από 2.6.1927), στο οποίο δεν υπάρχει διάταξη σχετική με τις υπέρ του Δημοσίου ή κοινωφελούς σκοπού καταλιπόμενες με διαθήκη ή δωρεά περιουσίες, αφ'ετέρου δε στην παράγραφο 3 αυτού υπάρχει ρητή πρόβλεψη ότι η διαχείριση των εκ κληρονομιών, κληροδοσιών ή δωρεών υπέρ εκτελέσεως κοινωφελών σκοπών στην περιφέρεια του νομού Ιωαννίνων περιουσιών, εφόσον έχει ανατεθεί από τους διαθέτες σε ορισμένους για κάθε περιουσία εκτελεστές ή διαχειριστικές επιτροπές θα εξακολουθήσει να ασκείται απ'αυτούς, γεγονός που συνάδει με τις μεταγενέστερες

συνταγματικές προστατευτικές της βούλησης του διαθέτη διατάξεις (άρθρο 20 του ισχύσαντος από 2.6.1927 Συντάγματος και άρθρο 109 του ισχύοντος Συντάγματος).

Δ.- Σημειώνεται, επίσης, ότι ναι μεν κατά τον Οθωμανικόν Αυτικόν Νόμο, που ίσχυε στη περιοχή Ιωαννίνων, η έννοια του Νομικού Προσώπου ήταν άγνωστη και τα με διατάξεις τελευταίας βουλήσεως ιδρυόμενα κοινωφελή ιδρύματα δεν αναγνωρίζονταν ως υποκείμενα δικαίου, πλην όμως εγένετο δεκτόν "ότι, υφισταμένων όρων υπάρξεως ιδρυμάτων εν Ν. Χώραις, εκτήσαντο ταύτα νομικήν προσωπικότητα από της ισχύος της Ελληνικής Νομοθεσίας" (βλ. άρθρ. 8 ν. 147 και 3 παρ. 6 ν. 2508, ΣτΕ 241/1932, Αποφ. Δ.Δικαστηρίου 13/1922 θεμ. 15, ΑΓ', σελ. 223). Κατά δε το προϊκώσαν του Α.Κώδικα δίκαιον, δια δικαιοπραξίας αιτία θανάτου ηδύνατο να συσταθεί Ίδρυμα, ήτοι αυτοτελές νομικό πρόσωπο, χωρίς να απαιτείται έγκριση της Διοικητικής Αρχής ή άλλο τι (βλ. Κρασοά Γεν. Ουσ. παρ. 197, Γιαννόπουλου: Γεν. Αρχαί, υπό το άρθρον 109, άρθρο 95 Ν.2039/1939). Τα Ίδρύματα αυτά, που συνεστήθησαν νομίμως υπό το δίκαιο τούτο, εξηκολούθησαν να υφίστανται και μετά την ισχύ του Α.Κώδικα (βλ. άρθρο 13 Εισ.Νόμου).

Περαιτέρω δε, με Π.Διατάγματα, εκδιδόμενα με βάση τις εξουσιοδοτικές διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 1643/1919 "περί Διοικήσεως των εις το Κράτος περιερχομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών", σε συνδυασμό προς τις διατάξεις του άρθρου 3 Ν. 5110/1931 και του άρθρου 1 του Ν. 3714 "περί κυρώσεως του από 10 Αυγούστου 1928 Ν.Δ. περί οργανώσεως των Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείνης, Πρόνοιας και Αντιλήψεως", ορίζατο η Διοικητική Επιτροπή του Ίδρυματος (περί όλων αυτών βλ. Ν.Σ.Κ. 373/1963).

Ε.- Από τη γραμματική ερμηνεία του καταργηθέντος άρθρου 113 παρ.1 του ΑΝ 2039/1939 προκύπτει ότι με το κεφάλαιο θ αυτού

(άρθρα 113-124) ρυθμίσθηκε εκ νέου η "Διαχείριση περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας υφισταμένων χριστιανικών κοινοτήτων του νομού Ιωαννίνων" και ορίσθηκε ότι όλες οι χριστιανικές κοινότητες, που υφίσταντο επί Τουρκοκρατίας στον νόμο Ιωαννίνων και οι διοικούσες αυτές αντιπροσωπείες, εφορείες ή άλλες επιτροπές θεωρούνται διαλυθείσες, και οι περιουσίες τους διέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, εκτός από την πόλη των Ιωαννίνων, για την οποία ισχύει ο προαναφερθείς κανονισμός, που υφίσταται από το έτος 1926. Σημειωτέον ότι οι διατάξεις αυτές ταυτίζονται σχεδόν με τις διατάξεις του από 17.4.1935 Α.Ν. "περι του τρόπου της διαχείρισεως των περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας υφισταμένων χριστιανικών Κοινοτήτων του νομού Ιωαννίνων" (ΦΕΚ 150 Α'), το οποίο και καταργείται με το άρθρο 155 του ΑΝ 2039/1939).

Επομένως, το διέπον τα κληροδοτήματα και αγαθοεργά καταστήματα της πόλεως των Ιωαννίνων νομικό καθεστώς, δεν εθίγη ούτε αντικαταστάθηκε με τις διατάξεις των άρθρων 113-124 του ΑΝ 2039/1939, (όπως δεν είχε θιγεί και με τον από 17.4.1935 Α.Νόμο) ελλ' εξακολούθησε να ισχύει γν'αυτά ο παραπάνω κανονισμός, στηριζόμενος στο από 30/4/1926 Ν.Δ/γμα, το οποίο κυρώθηκε, κατά τα ανωτέρω με απόφαση της συνελευσής Βουλής, δυνάμενου του τελευταίου να τροποποιηθεί με Β.Δ., ώστε να επεκταθεί και στη πύλη των Ιωαννίνων η εφαρμογή των διατάξεων αυτών του ΑΝ 2039/1939 (άρθρο 113 παρ.2). (Σημειωτέον ότι τέτοιο διάταγμα ουδέποτε εκδόθηκε).

ΣΤ.- Με τις διατάξεις των άρθρων 113 έως 124 του ΑΝ 2039/1939 είχαν θεσπισθεί ειδικές διατάξεις για τη διαχείριση των περιουσιών των επί Τουρκοκρατίας υφισταμένων χριστιανικών Κοινοτήτων του νομού Ιωαννίνων, με τις προβλεπόμενες "Εφοροεπιτροπείες" (άρθρο 116) και του "Εποπτικού Συμβουλίου Κληροδοτημάτων Ιωαννίνων" (άρθρο 119), όλα δε τα Ιδρύματα - κληροδοτήματα καθώς και οι Εφοροεπιτροπείες υπήγαντο στην εποπτεία

και τον έλεγχο του Υπουργείου Οικονομικών και της Γενικής Διοικήσεως Ηπείρου (άρθρο 118), ο οποίος ασκείτο κατά τις διατάξεις των επομένων άρθρων (119-124).

Με την κατάργηση των παραπάνω διατάξεων, δια του άρθρου 47 περιπτ.α' του Ν. 1473/1984, δεν εθίγη το νομικό καθεστώς των Αγαθοεργών Καταστημάτων Ιωαννίνων, (Κανονισμός, εγκριθείς με το από 1/7/1926 Ν.Δ/γμα), αφού, κατά τα προαναφερθέντα, οι διατάξεις των άρθρων 113-124 δεν εφαρμόζονταν στην πόλη των Ιωαννίνων, ούτε είχε επεκταθεί η εφαρμογή τους σ'αυτή δια Β.Δ/τος, (κατ'άρθρο 113 παραγρ.2).

Ζ.- Περαιτέρω, με το άρθρο 37 του Ν.1473/1984, όπως προκύπτει από τη γραμματική διατύπωση του, ρυθμίσθηκε το θέμα της τύχης της περιουσίας των δύο μορφών κοινωφελών ιδρυμάτων, που αναφέρονται στα άρθρα 114-116, δηλ. εκείνων που προβλέπεται στη συστατική πράξη ή στον οργανισμό τους ειδικός τρόπος διαχείρισης και εκείνων που δεν έχουν τέτοια ρύθμιση.

Στην πρώτη περίπτωση, τα ιδρύματα διοικούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις συστατικές πράξεις ή στους οργανισμούς τους, ενώ στη δεύτερη περίπτωση, η περιουσία αυτή περιέρχεται στο δήμο ή στην κοινότητα για την οποία αφέθηκε ως κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης, για την εκτέλεση των σκοπών που έταξε ο διαθετής ή ο δωρητής και διέπεται από τις διατάξεις του ΑΝ 2039/1939.

Επομένως, με τη διάταξη αυτή καλύπτονται οι κληρονομίες, κληροδοσίες ή δωρεές στους Δήμους ή Κοινότητες του Νομού Ιωαννίνων, που έχουν ταχθεί για την εκπλήρωση γενικών σκοπών των Δήμων ή Κοινοτήτων αυτών ή για εκτέλεση ειδικού σκοπού, και όχι οι κοινωφελείς περιουσίες που δεν έχουν παραχωρηθεί στους δήμους ή στις Κοινότητες του Νομού Ιωαννίνων, με βάση τη βούληση των διαθετών τους, και οι οποίες αποτελούν εντελώς διαφορετικά κληροδοτήματα από εκείνα που ρυθμίζει το άρθρο 37 του Ν. 1473/84.

Om

Επισημαίνεται ότι στην Αιτιολογική Έκθεση του άρθρου 37 του Ν. 1473/1984, διαλαμβάνεται: "Με το άρθρο 37 ρυθμίζονται τα θέματα διοίκησης, και διαχείρισης των παλαιών κληροδοτημάτων (χριστιανικών Κοινοτήτων) του Νομού Ιωαννίνων, ώστε να περιέρχονται στους Δήμους και στις Κοινότητες, στις περιπτώσεις που δεν είναι δυνατή η διοίκηση σύμφωνα με τις συστατικές πράξεις, και καταργούνται έτσι οι διατάξεις των άρθρων 113 μέχρι και 124 του Α.Ν. 2039/39, που αναφέρονται στα κληροδοτήματα αυτά και οι οποίες έχουν περιέλθει σε ακρηστία".

Η χρήση στον τίτλο του άρθρου 37 του γενικού όρου "Παλαιά κληροδοτήματα Νομού Ιωαννίνων" και η αναφορά στην εισηγητική έκθεση "στη διοίκηση και διαχείριση των παλαιών κληροδοτημάτων (χριστιανικών Κοινοτήτων) του νομού Ιωαννίνων" δεν αναιρεί τα προλεχθέντα, αφού από το κείμενο του νόμου προκύπτει αναμφιβόλως ότι ο νομοθέτης ρύθμισε μόνο τις κληρονομίες, κληροδοσίες ή δωρεές προς τους Δήμους ή προς τις Κοινότητες του Νομού Ιωαννίνων και όχι όλες ανεξαιρέτως τις κληρονομίες κ.λ.π., χρησιμοποιήσε δε τον όρο "παλαιά κληροδοτήματα" για να περιλάβει μόνο αυτά που ήταν στη διοίκηση και διαχείριση των Χριστιανικών Κοινοτήτων, κατ' άρθρο 113 ΑΝ 2039/1939, ήτοι "πλην της πόλεως Ιωαννίνων".

Και τούτο, διότι οι τίτλοι των κεφαλαίων ή άρθρων ενός νόμου (όπως και τα παράτιτλα κάθε άρθρου αυτού) αποτελούν μεν και αυτά κείμενο του νόμου (αντίθετα προς παλαιό ρητό ότι "rubrica legis non esse lex"), αλλά σε περίπτωση αντίθεσής τους προς το κύριο κείμενο δεν επικρατούν αυτού, διότι τούτο θα ήταν εναντίον του σκοπού που εξυπηρετούν οι τίτλοι και τα παράτιτλα. Μόνο στη διασάφηση και ερμηνεία του κυρίου κειμένου δύνανται να χρησιμεύσουν (πρβλ. Γ.Μπαλή, Γενικά Αρχαία του Αστικού Δικαίου, έκδοση 4η, 1948, παραγρ.8, σελίς 21).

Συνεπώς, η διάταξη του άρθρου 37 του Ν.1473/84 ρυθμίζει τα κληροδοτήματα που αναφέρονται στα άρθρα 114 και 116 του ΑΝ

2039/1939, στα οποία όμως σφαλώς δεν περιλαμβάνονται αυτά που ανήκουν στην "Εφοραεπιτροπεία" της πόλεως των Ιωαννίνων, όπως κατονομάζεται στο άρθρο 2 του προαναφερθέντος από 1.7.1926 Κανονισμού, κατ'άρθρο 113 παραγρ.1 του ΑΝ 2039/1939.

Άλλωστε, από την προρηθείσα Αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου 37 σαφώς προκύπτει ότι ο νομοθέτης θέλησε τη ρύθμιση των κληροδοτημάτων του νομού Ιωαννίνων, τα οποία ρύθμιζαν οι διατάξεις των άρθρων 113-124 του ΑΝ 2039/1939, και τις οποίες καταργεί γιατί "έχουν περιέλθει σε ακρηστία", ενώ δεν θίγει τα κληροδοτήματα των οποίων η διοίκηση και η διαχείριση ανήκει στα ΑΓΑΘΟΕΡΓΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, γενομένη ανέκαθεν με τον από 1.7.1926 Κανονισμό, ο οποίος ουδέποτε περιέπεσε σε ακρηστία και εξακολουθεί εφαρμοζόμενος μέχρι και σήμερα.

Τούτο επιβεβαιώνεται από το υπ' αριθμ. Ε.15929/2242, Ι.1220/2332/15.1.1985 έγγραφο της 15ης Δ/σης του Υπουργείου Οικονομικών, προς τον Δήμο Ιωαννιτών και προς το Πολιτικό Γραφείο Πρωθυπουργού, υπογραφόμενο από τον τότε Υφυπουργό Δημοσθενόπουλο, και στο οποίο καθορίζονται αυθεντικώς (ως συντακτών του σχετικού άρθρου) οι προθέσεις του νομοθέτη του άρθρου 37 του Ν. 1473/1984, ως εξής :

"1. Απαντώντας στα σχετικά (α), σας πληροφορούμε ότι η υπηρεσία μας προώθησε τις διατάξεις για τα υδρύματα και κληροδοτήματα που εποπτεύονται από το Υπουργείο Οικονομικών και συμπεριλήφθησαν στο Νόμο 1473/1984 (ΦΕΚ 127/7.9.1984 τ.Α'): α) η διάταξη της παραγρ. ια' του άρθρου 47, με την οποία καταργήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 113 έως 124 του Α.Ν.... 2039/39 και β) οι διατάξεις του άρθρου 37 "παλαιά κληροδοτήματα Νομού Ιωαννίνων" με τις οποίες παρέχεται η ευχέρεια να περιέρχονται στο Δήμο ή στην Κοινότητα, οι περιουσίες των κληρ/των Νομού Ιωαννίνων για

OM

την εκτέλεση των σκοπών τους, εφόσον δεν είναι δυνατή η διοίκησή τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της διαθήκης ή του οργανισμού τους.

2. Κατόπιν των ανωτέρω δεν υπάρχει πλέον διαφορετική μεταχείριση για τα κληρ/τα του Νομού Ιωαννίνων, γιατί από της δημοσίευσής του Νόμου 1473/84 στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (7.9.1984), εφαρμόζονται και σ'αυτά οι ισχύουσες διατάξεις για τα λοιπά κληροδοτήματα της χώρας που εποπτεύονται από την υπηρεσία μας και συνεπώς δεν υπάρχει θέμα έκδοσης κανονιστικών διαταγμάτων, που πρόβλεπαν οι καταργηθείσες ήδη διατάξεις.

3. Όσον αφορά ειδικότερα το θέμα του ιδρύματος "Όρφανοτροφείο Γεωργ. Σταύρου", όπως γνωρίζετε βρίσκεται στο Εφετείο Αθηνών και περιμένουμε την έκδοση της σκεπτικής απόφασης.

4. Τέλος όσον αφορά τα Αγαθοεργά Καταστήματα Ιωαννίνων, σας γνωρίζουμε ότι δεν εποπτεύονται από την υπηρεσία μας, όπως δε προκύπτει από το αριθ. 52/11.2.83 πρακτικό του Δημοτικού Συμβουλίου σας, έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του Καταστατικού Άρθρου της Εκκλησίας, γεγονός που δείχνει τον πρόθενο για τον περαιτέρω χειρισμό της υπόθεσης είναι το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων από το οποίο εποπτεύονται και στο οποίο πρέπει να απευθυνθείτε".

III. Η κατάργηση των άρθρων 113-124 του Α.Ν. 2999/1939, με το άρθρο 47 περίπτ. ια' του Ν. 1473/1984, δεν επηρέασε την ισχύ του από 1.7.1926 Κανονισμού Εκκλησιών και Αγαθοεργών Καταστημάτων. Οι κληρονομίες, κληροδοσίες, δωρεές κ.λ. που ρυθμιζόνταν με τις καταργούμενες διατάξεις, ρυθμίζονται ήδη με το άρθρο 37 του Ν. 1473/1984, πρόκειται δε περί άλλων κληροδοτημάτων, διαφόρων εκείνων που διέπονται από το Δ/γμα της 1.7.1926.

Αλλ' ούτε και η περίπτωση ιγ' του άρθρου 47 του Ν. 1473/1984 επηρέασε την ισχύ του από 1.7.1926 Δ/γματος, διότι με αυτή καταργούνται όσες ρυθμίσεις αντίκεινται στο άρθρο 37 του αυτού

N.1473/1984, γεγονός που δεν συμβαίνει, εν προκειμένω, κατά τα προλεχθέντα, με τα κληροδοτήματα που διέπονται από το Δ/γμα της 1.7.1926.

IV.- Σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Δικαίου οι λόγοι και ο τρόπος απαλεύσεως της διαλύσεως δεν είναι ενιαίοι για όλα τα νομικά πρόσωπα. Οι λόγοι αυτοί προβλέπονται εις τας κατ'ιδίαν διατάξεις που διέπουν τα καθ'έκαστον νομικά πρόσωπα (Έτσι προκειμένου περί σωματείου τα άρθρα 103 επ., προκειμένου περί ιδρύματος τα άρθρα 117 επ. προκειμένου περί ερανικών επιτροπών τα άρθρα 124 επ. Ανάλογοι διατάξεις περιέχονται και εις τους διέποντες τα λοιπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ειδικού νόμου).

Κατά συνέπεια, η κατάργηση των νομικών προσώπων γίνεται με πράξη νομοθετικού οργάνου ή με κανονιστική διοικητική πράξη που εκδίδεται κατά νομοθετική εξουσιοδότηση ή προβλέπεται ως αυτοδίκαιη, λόγω παρέλευσης ορισμένου χρόνου από τις ιδρυτικές διατάξεις του νομικού προσώπου. Οι ανωτέρω πράξεις πρέπει να ρυθρίζουν και την τύχη της περιουσίας του καταργούμενου Νομικού προσώπου, που απομένει μετά το πέρας της εκκαθαρίσεως, ενόψει και της διατάξεως του άρθρου 77 Α.Κ.

Επομένως, δι' καταργηθέντος κατά τινά νόμο εκ των προαναφερθέντων τρόπων του νομικού προσώπου "ΑΓΑΘΟΕΡΓΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ", εξασκοῦθαι τούτοις να υφίσταται και να λειτουργεί, κατά τα ανωτέρω, νομίμως, σύμφωνα με τον από 1/7/1926 Κανονισμό του, που εγκρίθηκε με Δ/γμα που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 219/1926.

Συνεπώς, ο Ν.1473/1984 δεν έθιξε ούτε την ύπαρξη του νομικού προσώπου των Αγαθοεργών Καταστημάτων Ιωαννίνων ούτε τον από 1/7/1926 Κανονισμό του. Το εν λόγω νομικό πρόσωπο εξασκοῦθαι να λειτουργεί, να διοικεί, και διαχειρίζεται όσες κληρονομίες,

κληροδοσίες, ή δωρεές ανήκουν νομίμως στη δικαιοδοσία του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον οργανισμό του (από 1/7/1926 Κανονισμό).

Υ. Κατόπιν των ανωτέρω, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, έκει τη γνώμη, ότι στα ερωτήματα προσήκει καταφατική απάντηση, ότι δηλ. το νομικό πρόσωπο "ΑΓΑΘΟΕΡΓΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ" εξακολουθεί να διαχειρίζεται να κληροδοτήματα κ.λ.π., που νομίμως ανήκουν σ'αυτό, σύμφωνα με τις διατάξεις του από 1.7.1926 Διατάγματος, όπως τούτο τροποποιήθηκε με το από 11.11.1927 Ν.Δ/γμα, και δεν τίθεται θέμα κατάργησής του με τις διατάξεις του Ν. 1473/1984.

ΕΒΘΕΩΡΗΣΗ

Αθήνα, 4-8-2000

Ο Πρόεδρος

ΕΠΙΣΤΡΑΤΙΟΣ ΕΥΣΤΑΘΗΣ

Ο Εισηγητής

